

Acest ghid a fost adoptat în mod formal de către Consiliul Comisiei Internaționale pentru Testare (ITC) după întrunirea din iulie 2010 de la Hong Kong, China.

Recomandările sunt copyright al ITC, 2010. ITC este o organizație nonprofit înregistrată în SUA.

Pentru informații suplimentare despre ITC sau privind permisiunea de a cita sau reproduce din conținutul acestui document, contactați Secretarul ITC :

Prof Dave Bartram, ITC Secretary,
SHL Group Ltd, The Pavilion, 1 Atwell Place,
Thames Ditton, KT7 0NE, Surrey, England.
Email: dave.bartram@shlgroup.com

Vizitați, de asemenea, web-site-ul ITC (de unde pot fi obținute copii ale acestui Ghid):
<http://www.intestcom.org>

Un ghid pentru persoanele evaluate
prin intermediul testelor
administrate prin tehnologie
computerizată

Comisia Internațională pentru Teste
(2010)

© 2010, Comisia Internațională pentru Teste.
Vă rugăm să citați acest document ca:
International Test Commission (2010).
A Test-Taker's Guide to Technology-Based Testing.
[<http://www.intestcom.org>]

Mulțumiri

Ghidul a fost conceput pentru Consiliul ITC de către o echipă compusă din:

Prof. Dave Bartram
SHL Group Ltd., UK

Dr. Iain Coyne
Nottingham University, UK

Dr. Dragoș Iliescu
D&D/Testcentral, Romania

Autorii doresc să mulțumească tuturor persoanelor care au oferit feedback pentru variantele inițiale ale acestui ghid. În mod deosebit sunt recunoscători pentru contribuția constantă și valoroasă, avută în îmbunătățirea prezentului ghid, a următoarelor persoane:

Prof. Kurt Geisinger
Buros/University of Nebraska, USA

Prof. Ron Hambleton
University of Massachusetts at Amherst, USA

Mr. Jacopo Tarantino
Giunti Organizzazioni Speciali, Florence, Italy

Dr. Carlos Henrique Sancineto da Silva Nunes
Universidade Federal de Santa Catarina, Florianopolis, Brazil

Dr. Ronald Nungester
National Board of Medical Examiners, Philadelphia, USA

Prof. Tom Oakland
University of Florida, Gainesville, USA

Dr. Hanwook (Henry) Yoo
University of Massachusetts at Amherst, USA

Dr. April Zenisky
University of Massachusetts at Amherst, USA

Grupul țintă pentru acest ghid

Ghidul se adresează persoanelor cărora urmează să li se administreze teste pe calculator, prin intermediul internetului sau prin alte mijloace ale tehnologiei moderne.

În anul 2005, ITC a elaborat un set de repere de bună practică privind testarea, adresat celor care dezvoltă, comercializează și folosesc teste și chestionare administrate prin intermediul tehnologiei moderne. Pe aceste recomandări de bune practici se bazează și ghidul de față. Sunt evidențiate lucrurile la care trebuie să vă așteptați de la o sesiune de evaluare, drepturile și responsabilitățile pe care le aveți ca persoană testată.

Ghidul este structurat în 2 secțiuni:

1. Ce așteptări ar trebui să aveți de la sesiunile de testare bazate pe tehnologie computerizată.
2. Ce se așteaptă de la dumneavoastră pe durata sesiunii de testare.

Introducere

Evoluția rapidă a tehnologiei a transformat modul în care sunt administrate multe teste psihologice și educaționale. Acum acestea pot fi administrate și prin intermediul internetului sau al telefoanelor mobile. În loc să fiți invitat(ă) la o sesiune clasică de evaluare de tip "creion-hârtie" (numită și testare "locală" sau "la fața locului"), este mai probabil în ziua de astăzi să vi se solicite să completați un test pe un computer sau cu ajutorul altor sisteme tehnice (cum ar fi telefonul mobil, tableta sau chiar prin aplicații pe TV). Acest scenariu poate implica deplasarea dumneavoastră la un centru de testare supravegheată (și acest tip de testare este numită tot "testare locală", fiind similară susținerii unui test de tip creion-hârtie la un centru de testare) dar există și posibilitatea de a completa testul de acasă, de la serviciu, de la școală sau din altă locație. Testarea care nu necesită prezența unui supraveghetor se numește "testare la distanță" pentru că este coordonată "de la distanță" de către specialistul care administrează testul.

Există trei scenarii principale pentru susținerea testărilor bazate pe tehnologie computerizată.

În două dintre acestea, testul este administrat de la distanță (de exemplu prin intermediul internetului, al telefonului mobil sau prin intermediul altor dispozitive cum ar fi: smartphone-urile, netbook-urile, tabletele, etc). Evaluarea poate avea loc la domiciliu, la serviciu sau în oricare altă locație unde există mijloacele tehnice necesare (un computer cu acces la internet, un telefon mobil cu semnal etc.). A treia variantă presupune invitarea dumneavoastră pentru susținerea testului într-un centru de testare supervizat.

Testarea de la distanță nesupravegheată

Testarea nesupravegheată la distanță presupune ca evaluarea să se desfășoare într-o locație în care nu sunteți monitorizat(ă) pe durata testării de o persoană calificată, iar identificarea nu se poate realiza cu precizie. Chiar și în această situație e posibil să fie necesară introducerea unor date care v-au fost comunicate anterior, pentru a avea acces la test (de exemplu cod de identificare și parolă).

Testarea de la distanță supravegheată

Într-un alt scenariu, testarea poate fi susținută într-o locație aflată la distanță de specialistul care administrează testul, dar veți fi monitorizat(ă) pe durata testării de supervizori, iar identitatea vă va putea fi stabilită cu exactitate (de exemplu, prin intermediul unor proceduri biometrice, precum recunoașterea patternurilor de tastare, sau prin recunoașterea trăsăturilor faciale). Supravegherea se poate realiza prin înregistrarea ședinței de testare cu un webcam sau alte mijloace tehnice similare. Această metodă poartă numele de testare supravegheată la distanță.

Testarea locală supravegheată

A treia alternativă este testarea supravegheată locală. Într-o astfel de situație, sunteți invitat(ă) să vă prezentați într-o locație unde va exista o persoană abilitată să vă verifice datele de identitate (de exemplu verificând documente de identitate cu fotografii: CI, pașaport, sau permis de conducere) și să vă supravegheze pe durata testării. Și în acest caz testul poate să fie transmis prin internet, dar nu poate fi accesat în afara centrului desemnat pentru testare.

Când susțineți o sesiune de testare bazată pe tehnologie computerizată, ar trebui să vă așteptați la următoarele:

- 1** Înainte de a accesa sistemul, trebuie să vi se aducă la cunoștință: scopul și conținutul evaluării, tipurile de teste care urmează a fi utilizate și informații despre acuratețea acestora în acord cu scopul examinării.
- 2** Sistemul utilizat în vederea susținerii testării trebuie să fie compatibil din punct de vedere al cerințelor tehnice (de exemplu sistemul trebuie să poată opera toate funcțiile pe care procedura de testare le necesită). Dacă testul este susținut într-un centru, configurația hardware și software a stației de lucru ar trebui să fie responsabilitatea organizației care efectuează testarea; dacă testul este susținut în alte condiții, cerințele de sistem ar trebui să vă fie explicate într-o manieră clară, de către organizația care efectuează testarea. Echipamentele și conexiunea ar trebui verificate pentru conformitate de către această organizație, indiferent de tipul testării. Dacă la verificările automate se detectează o problemă de tip hardware, software sau de conexiune, trebuie să fiți informat(ă) clar în legătură cu ceea ce aveți de făcut pentru remedierea problemei.
- 3** Pentru testările susținute în afara unui centru specializat - indiferent dacă sunt sau nu supravegheate - trebuie să vi se asigure informații privind datele de contact (de exemplu numărul de telefon, adresa de email) ale persoanelor responsabile cu sprijinul tehnic, pentru a putea fi contactate în cazul în care se ivește o problemă de acest fel pe parcursul sesiunii de testare. Printre probleme se pot număra: defecțiuni ale calculatorului, pierderea conexiunii la internet și descărcări lente. Este necesar să vi se explice concret ce procedură să urmați în astfel de cazuri.
- 4** Trebuie să primiți instrucțiuni exacte despre: cum se va desfășura evaluarea (de exemplu dacă probele se desfășoară contra timp, modul în care vor fi prezentate întrebările și ce tipuri de răspuns veți folosi); cum se accesează secțiunea de ajutor ("help") în timpul completării testului, iar pentru testările susținute în afara unui centru, despre cum să vă conectați și cum să vă deconectați de la sistem. În cele mai multe cazuri, trebuie să vi se dea posibilitatea să exersați procedurile descrise pe câțiva itemi, pentru a vă familiariza cu cerințele sesiunii de testare.
- 5** Dacă aveți o dizabilitate care poate fi dovedită cu documente medicale sau suferiți de vreo afecțiune, se pot face modificări rezonabile ale procesului de testare. Ajustările pot include modificări (de exemplu timp suplimentar, mai multe pauze, ajutor auxiliar, ajustarea rezoluției ecranului sau a mărimii cu care sunt afișate informațiile pe ecran etc.) sau se poate administra o formă alternativă de evaluare (de exemplu aplicarea de teste de tip creion-hârtie). Existența posibilității de a face astfel de modificări ale procedurii în cazul persoanelor care intră în această categorie trebuie să fie comunicată, la fel ca și modalitatea acceptată de documentare a nevoii de a beneficia de astfel de modificări ale procedurii.

- 6** Pentru testările supervizate, indiferent dacă se fac în centre specializate sau în afara lor, ar trebui să vă așteptați ca evaluarea să se desfășoare într-un mediu optim, confortabil și lipsit de zgomot, iar procedura standard de administrare să fie respectată. În cazul testării nesupervizate trebuie să fiți ghidat(ă) prin intermediul sistemului de testare sau în cadrul unui contact personal anterior cu privire la organizarea unui spațiu adecvat (de exemplu un mediu lipsit de zgomot, confortabil, departe de telefoane și TV etc.)
- 7** Înainte de a începe testarea, se impune să fiți informat(ă) privind modalitatea de autentificare, care poate varia. Sunt situații în care nu se solicită autentificare (de exemplu pentru accesarea unui ghid de carieră on-line), însă uneori este necesară obținerea unei parole și a unui cod de identificare pentru acces în cazul unei testări nesupervizate. De asemenea, uneori e posibil ca procedura să includă autentificarea biometrică pentru testările on-line supervizate de la distanță și/sau să se ceară identificarea pe baza unei poze din actele de identitate, pentru permisiunea de a susține evaluarea în centre specializate.
- 8** Securitatea datelor dumneavoastră care sunt stocate în calculator sau transferate prin internet sau telefon trebuie păstrată în mod corespunzător. Ar trebui ca informațiile privind procedurile de siguranță utilizate pentru stocarea, utilizarea și transferul datelor dumneavoastră să fie făcute cunoscute înainte de începerea evaluării.
- 9** Confidențialitatea datelor stocate pe calculator sau pe un server trebuie să fie menținută în mod adecvat. Se impune ca informațiile confidențiale să fie protejate prin criptare sau prin utilizarea de parole, iar accesul să fie restricționat și permis doar persoanelor calificate și autorizate. Informațiile privind persoanele care pot avea acces la datele dumneavoastră trebuie să vi se comunice în prealabil. De asemenea, părțile implicate în administrarea și utilizarea instrumentelor de testare trebuie să se alinieze normelor legale privind confidențialitatea sau protecția datelor existente în țara în care are loc testarea.
- 10** Se impune ca rezultatele să fie scorate și interpretate corect, iar feedback-ul oferit (dacă el este posibil, în funcție de natura și scopul evaluării) să fie clar și furnizat în timp util. În unele cazuri, un raport cu feedback poate fi generat în mod automat de computer. În această variantă, formatul și informația trebuie să fie adecvate și inteligibile. Posibilitățile și limitele interpretării bazate pe prelucrări automate, realizate de calculator, trebuie comunicate.

Când susțineți o sesiune de testare bazată pe tehnologie computerizată, se așteaptă de la dumneavoastră următoarele:

- 1** Pentru testele administrate de la distanță, va trebui să vă asigurați că sistemul (de exemplu, calculatorul dumneavoastră) întrunește cerințele necesare de tip hardware și software definite inițial de administrator. Mulți furnizori de teste fac verificări automate ale sistemului pentru a se asigura de compatibilitatea acestora cu soft-ul aplicațiilor puse la dispoziție de ei. În unele cazuri e posibil să vi se ceară să faceți modificări în setările browser-ului (sau a altui tip de software comparabil), sau în alte setări (mărimea ecranului, rezoluția ecranului, capacitățile audio etc.), înainte ca testul să poată fi administrat. E posibil să vi se solicite să permiteți upgradari ale softului (de exemplu Adobe Flash, Internet Explorer etc.).
- 2** Va trebui să știți cum să contactați specialiștii care oferă sprijinul tehnic, în cazul în care veți întâmpina dificultăți pe parcursul administrării testului. Ar trebui să vă notați datele de contact ale persoanelor abilitate să vă ofere sprijin tehnic. Dacă apar probleme, aveți responsabilitatea să le anunțați cât mai repede, pentru a se înregistra și ulterior remedia. Este posibil să fie nevoie să reluați testarea de la început sau din momentul în care ați sesizat problema.
- 3** Va trebui să citiți și să înțelegeți instrucțiunile de completare a testelor și de accesare a butonului de ajutor. Trebuie să citiți aceste instrucțiuni cu atenție, pentru că sunt importante și este posibil să nu vă puteți întoarce la ele mai târziu. De asemenea, este responsabilitatea dumneavoastră ca înainte de a începe evaluarea propriu-zisă, să navigați prin toate tutorialele de pe ecran și prin interfața de utilizator, pentru a exersa și a vă familiariza cu modalitățile în care puteți răspunde la întrebările testului.
- 4** Va trebui să informați persoanele responsabile de evaluare, înainte de sesiunea de testare, în cazul în care aveți documente medicale care dovedesc dizabilități sau alte restricții, care pot interfera cu performanța dumneavoastră la test ori care necesită un interval mai mare de acomodare cu testul.
- 5** Va trebui să cunoașteți cum se realizează operațiunile pe care le veți avea de parcurs pe computer sau de pe alte dispozitive necesare testării, și să parcurgeți toate programele tutoriale concepute pentru a vă familiariza cu specificul probelor psihologice care vă vor fi administrate. De exemplu, este necesar să aveți abilitatea de a opera pe internet și de a accesa o adresă de email, pentru a obține o parolă de acces, în cazul în care vi se comunică acest lucru. Dacă nu sunteți familiarizat(ă) cu aceste cerințe, trebuie să anunțați persoanele responsabile de evaluare, înainte de testarea propriu-zisă.

- 6** Pe parcursul evaluării trebuie să vă simțiți confortabil. Ar trebui să adoptați o postură potrivită; să ajungeți și să manipulați fără dificultăți mouse-ul sau tastatura în cazul în care va fi necesar; să aveți suficient spațiu pentru picioare; să nu stați într-o singură poziție pentru multă vreme și să vă aflați într-un mediu lipsit de zgomot, în care să nu fiți deranjat(ă). Dacă evaluarea se desfășoară în mediul dumneavoastră, indiferent dacă este supravegheată sau nu, este responsabilitatea dumneavoastră să vă asigurați o atmosferă adecvată și să vă conformați instrucțiunilor primite în acest sens.
- 7** Va trebui să furnizați elementele de identificare solicitate pentru a vi se permite accesul. Acest lucru poate însemna: fie să obțineți un nume de utilizator și o parolă, împreună cu un URL (adresă de internet), pentru a accesa un test nesupravegheat, fie să parcurgeți pașii necesari pentru o identificare de tip biometric (de exemplu recunoașterea patternurilor de tastare) ori să prezentați acte oficiale cu poză.
- 8** Va trebui să completați testul de unul singur (de una singură), fără a încerca să vă consultați cu cineva. Nu aveți voie să dați altor persoane parola, numele de utilizator sau URL-ul (adresa de internet). Majoritatea organizațiilor care oferă servicii de teste au mijloace pentru a detecta încercările de a fraudă.
- 9** Va trebui să nu vă angajați în acțiuni necorespunzătoare în procesul de evaluare și să înțelegeți consecințele pe care le au practicile necinstite. Dacă vi se solicită, aveți responsabilitatea de a semna și de a vă asuma un astfel de angajament, potrivit căruia vă veți implica în testare într-o manieră onestă și corectă.
- 10** Nu aveți voie să copiați, tipăriți, sau reproduceți nici un material de testare, indiferent de maniera de afișare (creion- hârtie sau pe ecranul computerului). Materialele testelor sunt protejate de copyright și de alte legi specifice care apără drepturile de autor sau drepturile de proprietate intelectuală.